

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

OSAII

Miten toteutan pedagogista dokumentointia?

Videoluento 2. Lapsen ja huoltajien tasot

Tukimateriaalin rakenne

OSA I Johdanto pedagogiseen dokumentointiin

Videoluento 1: Johdanto, Kirsi Tarkka

OSA II Miten toteutan pedagogista dokumentointia?

Videoluento 2: Lapsen ja huoltajien taso, Kati Rintakorpi

Videoluento 3: Lapsiryhmän toiminnan taso, Kati Smeds

Videoluento 4: Henkilöstön taso, Sylvia Tast

OSA III Eettiset ja tietosuojakäytännöt

Videoluento 5: Tietosuojakäytänteistä -tulossa

Videoluento 6: Eettisiä näkökulmia, Kati Rintakorpi

OSA IV Pedagogisen dokumentoinnin hyvät käytännöt

Digitaalinen portfolio, Kati Smeds

Tuumaustauko, Kati Rintakorpi

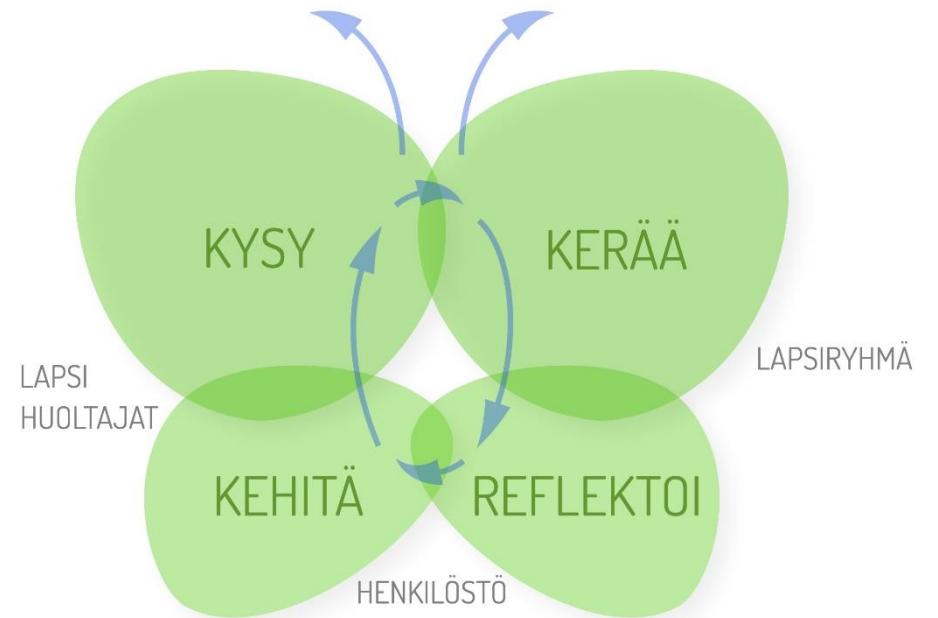
Pedagogisen dokumentoinnin vuosikello, Sylvia Tast

Sosiogrammi, Sylvia Tast

Pelastuspartio, Oph

Lapsi ja pedagogisen dokumentoinnin prosessi

- Jokaisen lapsen yksilöllinen varhaiskasvatus rakentuu osana pedagogisen dokumentoinnin prosessia.
- Tämä tarkoittaa, että dokumentit lapsen elämästä voivat olla väylä hänen hyvinvointiinsa ja oppimiseensa.
- Kun dokumentteja tarkastellaan yhdessä lapsen ja huoltajien sekä muiden varhaiskasvattajien kanssa, löydetään erilaisia näkökulmia.
- Erilaisten näkökulmien vuoropuhelun kautta lapsen elämä piirtyy näkyviin kokonaisvaltaisella tavalla.

Pedagoginen dokumentointi avain lapsen maailmaan

KYSY

Pedagogisen dokumentoinnin avulla tutustutaan elämään ja ajatuksiin ja kerätään tietoa hänen kokemuksistaan, osaamisestaan ja tarpeistaan

- Mikä lasta kiinnostaa?
- Mitä lapsi osaa?
- Mitä lapsi tarvitsee?
- Mitä muuta haluat tietää lapsesta?
- Mitä lapsi haluaa kertoa?

Asetu lapsen saataville ja vuorovaikutukseen hänen kanssaan

KERÄÄ

Katso, kuuntele ja keskustele hyväksyen, tasa-arvoisesti ja arvostaen:

- havainnoi
- leiki, piirrä, musisoi ja tarinoi yhdessä lapsen kanssa
- kysy ja kuuntele
- keskustele
- kirjaa muistiin
- haastattele
- ota valokuvia
- kuvaa videoita
- piirrä muistiinpanoja / karttoja.

Pyydä lasta dokumentoimaan itselleen tärkeitä asioita hänelle soveltuvilla tavoilla

KERÄÄ

Esimerkiksi:

- valokuvaamalla
- piirtämällä
- videoimalla
- kirjoittamalla

Tarkastele lapsen kanssa hänen dokumenttejaan ja kirjaa muistiin keskusteluissa esiin tulevia asioita.

Dokumenttien reflektointi yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa

Tarkastele lapsen dokumentteja (esim. valokuvia tai piirroksia) yhdessä lapsen ja hänen huoltajiensa kanssa. Tallenna keskustelun avainkohdat:

- mitä dokumentti esittää / kertoo
- minkälaisen vaiheiden kautta dokumentin kuvaama tilanne / lapsen teos rakentui
- mikä tilanteessa tai teoksen tekemisessä oli helppoa / vaikeaa / mukavaa / tyhmää
- mitä lapsi oppi
- mitä lapsi haluaisi oppia seuraavaksi?

Dokumenttien reflektoinnin tavat ovat moninaiset

REFLEKTOI

- Dokumenttien reflektointi voi tapahtua jo siinä tilanteessa, kun dokumentti tuotetaan.
- Esimerkiksi kun lapsi piirtää, hänen kanssaan keskustellaan siitä, mistä kuva kertoo.
- Samalla voidaan miettiä, antaako kuva joitakin kimmokkeita varhaiskasvatuksen sisältöjen tai menetelmien valintaan.

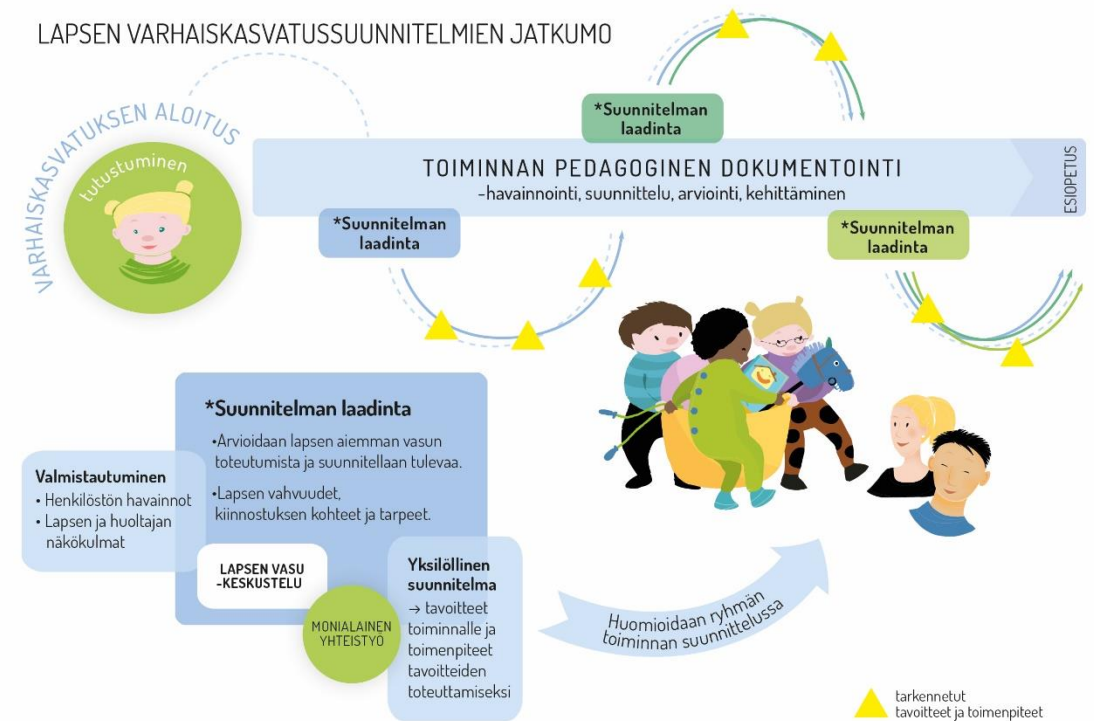
Valitse yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa tärkeimpiä dokumentteja lapsen kasvun kansioon.

- ✓ Miksi juuri se valokuva tai lapsen teos valittiin?
- ✓ Suunnittele yhdessä lapsen (ja vanhempien) kanssa, mihin suunnataan seuraavaksi.
- ✓ Ks. [Hyvät käytännöt: tuumaustauko](#).

Lapsen vasu suuntaa toiminnan kehittämistä

KEHITÄ

- Lapsen vasuprosessissa toimintaa pyritään suuntaamaan ja arvioimaan dokumenttien avulla käytyjen keskustelujen kautta.
- Arjessa kysytyt kysymykset heijastelevat aikaisemmin tehtyjä havaintoja, asetettuja tavoitteita ja lapselle tärkeitä asioita.
- Kun lapsen toimintaa, näkemyksiä ja kokemuksia dokumentoidaan, kerätään materiaalia, jonka avulla lapsen varhaiskasvatusta arvioidaan ja suunnitellaan dialogisessa yhteydessä menneeseen ja tulevaan.

Lapsi tulee näkyväksi dokumenttien kautta

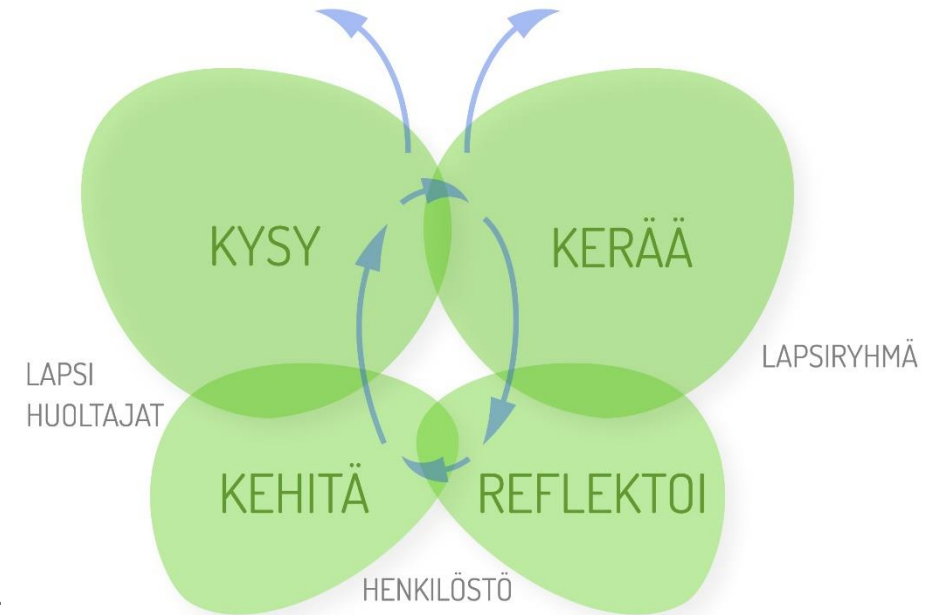
KEHITÄ

- Lapsen dokumentit nostavat esiin osaamista, onnistumista ja vahvuuksia hyvinvoinnin ja oppimisen pohjana.
- Niiden avulla pohditaan myös lapsen tarpeita suhteessa toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen.
- Dokumentoinnissa ei ole mieltä, mikäli sen avulla toimintaa ja toimintakulttuuria, varhaiskasvatuksen sisältöjä ja menetelmiä ei kehitetä.

Huoltajat ja pedagogisen dokumentoinnin prosessi

- Yhteistyö huoltajien kanssa rakentaa siltaa kodin ja varhaiskasvatuksen välille. Sen avulla jaetaan ja saadaan tietoa lapsesta ja pystytään ymmärtämään asioiden välisiä suhteita ja merkityksiä.
- Kun huoltajat ovat mukana pedagogisen dokumentoinnin prosessissa, lapsen varhaiskasvatusta ja varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria luodaan yhdessä.
- Yhdessä lapsen, huoltajien ja henkilöstön näkökulmat tuottavat tietoa ja auttavat hahmottamaan varhaiskasvatuksen merkityksiä ja ydintä juuri tämän lapsen elämässä.

Huoltajien ja perheen historia ovat osa lapsen tarinaa

Pedagogisen dokumentoinnin avulla varhaiskasvattajat selvittävät lapsen ja perheen historiaan ja kulttuuriin liittyviä seikkoja esimerkiksi seuraavien kysymysten avulla:

- **Minkälaisia tapoja ja tottumuksia perheellä on?**
- **Minkälaisia arvoja ja kasvatuseriaatteita vanhemmilla on?**
- **Mistä asioista lapsi pitää, mitä hän pelkää tai mistä hän innostuu?**
- **Mitä lapsi osaa ja minkälaisia asioita hän parhaillaan opettelee?**
- **Minkälaista tukea lapsi tarvitsee erilaisissa tilanteissa?**

Huoltajien näkemykset oman lapsensa hoitoon, kasvatukseen ja opetukseen liittyvistä asioista ovat toimintakulttuurin kehittämisen ytimessä ja luottamuksellisia.

KYSY

Huoltajat muodostavat huoltajien yhteisön

KYSY

Huoltajien yhteisö on olennainen osa varhaiskasvatuksen oppivaa ja toimintakulttuuria kehittävää yhteisöä.

Tässä yhteisössä kysytään esimerkiksi:

Minkälaisiksi toivomme lastemme kasvavan?

Mitä asioita on tärkeää oppia?

Mitä voimme tehdä varhaiskasvatuksessa ja kotona, jotta kuljemme kohti niitä tavoitteita?

Tai vielä syvällisemmin:

Minkälaista tulevaisuutta haluamme luoda?

Mitkä käytännön valinnat varhaiskasvatuksessa ja kotona viitoittavat tietä kohti toivotun kaltaista maailmaa?

Huoltajien näkökulmien ja ajatusten näkyväksi tekeminen tärkeää

- Huoltajien näkökulmia kerätään sekä heidän omaan lapseensa liittyen että ryhmän toimintakulttuurin muotoilemiseen.
- Lapsen vasun tekemiseen liittyvässä prosessissa huoltajien näkemyksistä kerätään tietoa ennen vasukeskustelua, sen aikana ja sen jälkeen.
- Ennen lapsen vasukeskustelua huoltajia ohjataan pohtimaan lapsensa hyvinvointiin, kehitykseen ja oppimiseen liittyviä asioita ja kirjaamaan niitä muistiin.
- On tärkeää, että huoltajat pääsevät myös huoltajien yhteisönä keskustelemaan niistä asioista, jotka heille näyttävät tärkeinä oman lapsensa päiväkotiryhmän tai perhepäivähoitoryhmän toiminnassa.

KERÄÄ

Yhteisen reflektion paikat ovat monet

- Lapsen vasuprosessissa huoltajien, lasten ja varhaiskasvattajien näkökulmat voidaan tuoda vuoropuheluun esimerkiksi aikaisemmin kerättyjen tekstien ja valokuvien avulla.
- Toisaalta myös arvioidaan, miten aikaisemmin kirjatut tavoitteet ja toimintatavat ovat toteutuneet viime aikoina.
- Kun dokumentointia käytetään vanhempainilloissa tai muissa huoltajien tapaamisissa, voidaan huoltajien näkemyksiä myöhemmin reflektoida yhdessä ryhmän lasten ja henkilöstön kanssa.
- Näin huoltajien näkemykset saadaan osaksi toimintakulttuurin kehittämistä.

REFLEKTOI

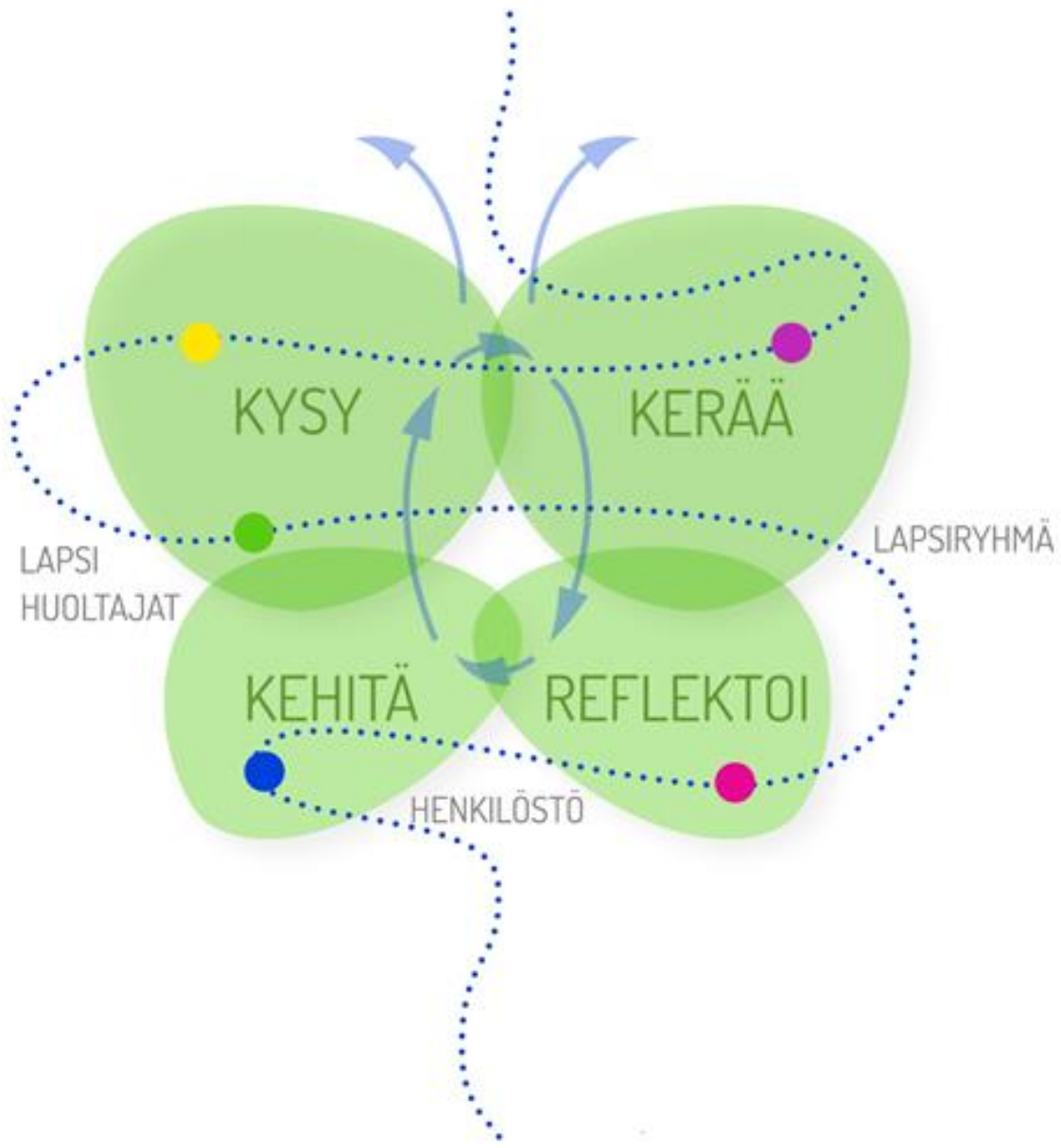
Pedagogisen dokumentoinnin prosessissa dokumentit johtavat yhteisen keskustelun kautta toiminnan kehittämiseen

- Kun yhteisissä keskusteluissa päädytään joihinkin tuloksiin ja päätetään, mistä aloitetaan ja miten edetään, ollaan jo pitkällä toimintakulttuurin kehittämisessä.
- Päätetyt asiat tai löydetyt kehittämisnäkökulmat nivotaan varhaiskasvatuksen arkeen niin yksittäisen lapsen kuin ryhmänkin toiminnan tasolla.
- Tiedottamisen lisäksi huoltajilta pyydetään edelleenkin näkemyksiä, ideoita tai arviointia sen suhteen, miten toiminnan kehittäminen heidän näkökulmastaan on edennyt ja miten tulisi jatkaa.
- Vuorovaikutteisessa ja keskustelelevassa toimintakulttuurissa dokumentit toimivat välineinä, jotka tallentavat ja kuljettavat näkemyksiä, tietoa ja kokemuksia varhaiskasvatuksen ja kodin välillä.

KEHITÄ

PEDAGOGISEN DOKUMENTOINNIN PROSESSI

Prosessiin voi kuulua esimerkiksi:

- Lapsiryhmän tuumaustauko
- Lapsen oma tuumaustauko
- Vanhempainillat tms.
- Henkilöstön tuumaustauko
- Lapsen vasukeskustelu